

1862-08-22

AFSENDER

Titus Schouw

MODTAGER

Georgia Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet fortløbende

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2-3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6-7

Foto 5 viser side 9

Foto 6 viser side 10

Foto 7 viser side 11

Foto 8 viser side 12

Afsendersted:

Potchefstroom, Sydafrika

Arkivplacering:

Mappe 5 nr. 52

DOKUMENTINDHOLD

Titus Schouw fortæller om en jagtekspedition ved Limpopofloden. Han har jaget bøfler, næsehorn og giraffer.

TRANSSKRIFTION

Mappe 5

Brev nr. 52

Potscherfstroom d. 22de August 1862

Kjære G! Nu er jeg paa Tilbagetouren fra vor Jagtexpedition; det Nordligste vi vare, var ved Limpopoen omtrent ved Vendekredsen. Vi havde desto værre kun kort Tid til at blive i de gode Jagtegne; tji den hede Aarstid staaer for Døren og i den er det forbundet med mange Vanskeligheder at reise der, Oxerne og Hestene blive syge [og dø] naar de ikke ere vandte til Klimaet o.s.v. Desuden kan vi ikke godt blive længere her i Africa, dersom vi skal naa at komme Jorden rundt i den paatænkte Tid.

●2●

Efter nu at have reist omtrent et halvt Aar her i Africa er det sørgeligt at komme til det Resultat at man burde have begyndt sin Reise der hvor vi ende den nemlig i Natal. Havde vi begyndt der kunde vi paa 3 Maaneder naaet op til Nyami Søen; hvilket naturligvis vilde have været langt interessantere, og lige saa let kunde lade sig gjøre som den Tour vi have gjort. Klimaet er sundt, Reisemaaden beqvem, naar man blot har Tiden for sig. Befolkningen sikker og fredelig at reise iblandt, og de vilde Dyr,

●3●

ikke nær saa vilde, som man troer hjemme, og ganske uskadelige naar man lader dem i Fred. Vi fik vore Oplysninger, om hvor man bedst kunde reise, i Cape Town, hvor de i Forbigaaende sagt ikke vide stort meer om Reiser i Africa end vi vide hjemme, og efter deres Beskrivelser [overstreget: der] var en saadan Tour som vi nu have gjort, et saa eventyrligt Foretagende, saa vi i Grunden slet ikke havde til Hensigt at gaa saa nordligt; men lidt efter lidt lærte vi at det ikke alene var gjørligt; men endogsaa den simpleste Sag af Verden, som for os er løben af uden

●4●

Vanskeligheder som ere værd at nævne. Man tænker sig hjemme, idet mindste gjorde jeg det, Africa som en Sandørken med en Oase hist og her; og en Reise i Africa tænker man sig bestaaende af afvexlende Tørst, Sult og Hede. Sult har jeg aldrig lidt af her, Tørst heller ikke, somme Dage

har der ikke været Vand nok til at vaske sig i, naa saa har man til Gjengjæld en anden Dag havt en dyb Flod til at bade i, og Hede kan jeg aldeles ikke tale med om, thi det eneste vi have lidt af paa Touren er Kulde.

●5●

Du seer altsaa at Reisen i Africa er den simpleste Ting af Verden og kan gøres med samme Sikkerhed som i Europa. Imidlertid have vi dog havt ret godt Udbytte af vor Tour. Siden jeg skrev Dig til sidst have vi været oppe i, hvad de her kalde Bushen. Vi toge til Limpopoen, som her kaldes Crocodilefloden, og hvor der er meget Vildt og stort Vildt. Jeg har jaget Bøfler og det sorte Næsehorn, de to Dyr som af Africas Jægere ansees for de farligste Dyr at jage, da de undertiden angribe uden at være angrebne først, de staa bag Buske og styrte ud paa Jægeren; dem vi havde at gjøre med vare

●6●

imidlertid ganske som alt andet Vildt, de løb og vi rede efter dem og skjød, og saa faldt de, det vil sige nogle af dem, ikke alle, dertil vare de for mange. Dernæst har jeg jaget Girafen, (og kan nu forsikkre Skovgaard om at de have Klove og ikke Hove) og en morsommere Jagt har jeg ikke længe været med til. At skyde dem er ikke Pointet i Tingen; men det morsomme ved Sagen er at ridde dem ind, og et vildere Ridt har jeg aldrig været med til, ikke fordi det vare saa saa længe 10 Minutter høiest et Quarter vil afgjøre Tingen, men i den Tid maa Hestene hal ud alt hvad de formaa, og

●7●

det maa være gode Heste; og Jagten vilde endnu være Intet dersom den ikke fandt Sted imellem Buskene, som paa sine Steder staa meget tæt, og alle ere tæt besatte med Torne, nogle have 3 a 4 Tommer lange Sylespidse Torne, andre ere tæt besatte med smaa skarpe Kroge og atter andre have begge dele; dette tilsammen gjøre naturligt, at i Reglen Klæderne og undertiden Rytteren bliver hængende i en Busk. Har man først [overstreget: ?] indhentet Dyret kan man næsten sætte Bøssepiiben lige til det og skyde.

Elephanter saa vi Spor af de havde været der for kort siden; men de mange Jægere som der færdes om Vinteren havde drevet dem bort.

●8●

Mange ny Arter af Antiloper saa vi naturligvis ogsaa. Den Uendelighed af forskellige Arter baade af Dyr og Fugle, som her findes, skal man søge længe inden man finder Mage til; af Antiloper har jeg allerede seet 15 Arter, af Hønsefugle har jeg seet 18 Arter. Høgeslægten er varieret i det uendelige og kommer man til en lille Sø eller Mose seer man en utrolig

Masse af Sump og Svømmefugle, med de snurrigste Former og Farver. Endvidre have vi fundet Strudsæg og jeg kan forsikre Dig om at Røræg eller Omelet lavet af disse er meget delicat.

Vort Ophold i Bushene var ganske romantisk. Vognen stod tæt ved Floden under et storkronet Træ,

●9●

rundt om Vognen var lavet et Gjærde af tornede Buske, og inden for det sade vi om Aftenen ved et stort Baal, sammen med vore Oxer, Heste, Hunde, vore faste Folk og omtrent en Snees Kaffere, som vare med for at vise os Vildt samt Vei; til Gjengjæld for hvilket de fik det Vildt vi ikke selv kunde spise. Det var snurrige Folk, godmodige og altid i godt Humør, fik de intet Vildt vare de slunkne og [overstreget: ikke] sov meget; skjød man saa noget til dem, sade de hele Dagen om Ilden og aade til de blev ganske tykmavede; Kjød har samme Indflydelse paa dem som Spiritus, paa andre, de snakkede, sang og lo den hele Nat igjennem. De ere udmærkede Fodgjængere, kunne løbe den hele Dag igjennem bag Hesten, ridder man rask til, blive de naturligvis

●10●

bag efter; men naa Een dog snart efter at man [har] sagtnet Farten. De ere alle store Børn, faa de et Speil i Haanden staa de med synligt Velbehag malet i deres Ansigter og betragte dem selv hele Dagen igjennem. En Dag havde vor Tjener fra Cape Town, som mellem Kafferne er næsten en hvid Mand, faaet alle Kafferne sammen og raget den smule Duun de havde paa Hagen af dem og nu vare de alle henrykte, nogle havde beholdt [?], andre havde ladet Bakkenbarterne staa o.s.v. de kom alle hen til os, og leende som Børn, viste de os [overstreget:?], hvor smukke de vare blevne. Deres Dragt er naturligvis noget luftig, at Skind om Skuldrene, og intet vidre. Men de ere alle pyntede med Perler, Fjedre o.s.v., hvilket klæder dem ret godt. Een af dem, meget ung,

●11●

havde, da han ingen Skjæg [selv] havde, lavet sig et af Quagamake, han tog det kun paa ved høitidelige Leiligheder, og jeg har en stærk Mistanke om at [det generede] ham i høi Grad, i det mindste satte han et meget ynkeligt Ansigt op; men bar dog sine Lidelser som en Mand. Jeg tro alle Kafferne som een Mand, i høi Grad misundte mig mit store Vildmandsskjæg, i det mindste kastede de alle beundrende Blikke til det. Deres Færdighed i at sætte Kjød til Livs er beundringsværdig, de holde ikke op saa længe der er noget, og alt af Vildtet bruges, Maveskindet, Tarmene ja selv Tarmenes Indhold, jeg saa dem en Dag lave nogle smaa

flade Kager af det Indvendige af Rhinoserostarme, som de tørrede i Solen, jeg spurgte om deres Anvendelse, de bruger dem til [at] rive sammen med blaat Glimmersand, som de derpaa strø i Haaret paa de unge Piger. Tilsidst bleve alle ganske syge af det meget friske Kjød de aade,

●12●

og matte, naar vi var paa Jagt, hvert Øieblik gaa for dem selv. Nu begynder Foraaret her nede, det er omtrent som hjemme; Apricos og Mandeltræerne blomstre, Piletræerne skyde friske Skud, og een Dag er det mildt og yndigt Veir, den næste blæser det og er hundekoldt. Vi stopper her i Byen, fra hvilken jeg allerede engang har skrevet Dig til, for at expedere Posten, og gaa om et Par Dage til Natal hvilket vil tage os omtrent en Maaned. Derfra gaa vi enten tilsøs tilbage til Cape Town, eller tillands med en Hestevogn gennem Cape Colonien, langs Kysten, hvilket skal være en smuk Tour; jeg er bange vi ikke faa Tid til det Sidste, det beroer paa naar der afgaar Leilighed til Australien, hvorhen vi gaa herfra. At besøge Madagaskar og Java maa vi opgive (vi havde oprindelig den Plan) da vi have bleven her saa længe; men bedre at se færre Lande grundigt, end mange flygtigt. Min Hilsen til Alle Dine og gode Venner fra Din hengivne Broder.

[Jeg længes meget efter at faa Brev; men faaer først Post i Natal.]

Venskabeligheder som ere værd
at nævne. Man tænker sig
hjemme, i det Mindste gjorde jeg
det, Africa som en Landorden
med en Oase hist og her; og en
Reise i Africa tænker man
sig bestaaende af afveirte
Fødder, Sult og Hæder. Sult har
jeg aldrig lidt af her, Fødder
heller ikke, somme Rejse har
der ikke været Længsel nok til
at vandre igennem; saa saa har
man til Gengjæld en anden
Sag haart en dybt Fuld til
at bade i, og Hæder kan jeg
aldeles ikke tale med om, thi
det eneste vi have talt af
paa Torven er Kvæder.

Polushafsbroom d. 22de Marts
1862.

SKOVGAARD-MUSEET
123.999
MUSEET
Mappe 6 Nr. 53

Jeg G. H. Nu er jeg paa
F. Bagtours fra vor Jagtexpedi-
tion, det Nordlyset er sære, var
ad Limpopoens ontrent ved
Vindtrodsen. Vi havde desto
vænge kun kort Tid til at blive
i de gode Jagttræer, thi den
hede Aarsid staaer for Siden
og i den er det forbrændt med
mange Venskabeligheder at reise
der, Oerue og Hæder blive
sigge ^{og de} saa de ikke ere vandre
til Klimalt o.s.v. Desuden kan
vi ikke godt blive længere her
i Africa derom vi skal saa
at komme Jorden mindst i
den paatænkte Tid.

Efter mig at have reist omkring i de mere saa vilde, som man
et halvt Aar her i Africa er de hoer hjemme, og ganske sikkert,
trængt at komme til det Punkt, lige naar man læser den i Tid.
at man kunde have begyndt en Vi fik vore Oplysninger, om den
Reise der her vi ender den man bedst kunde reise, i Capetown
nærlig i Natal. Harde vi her de i Forbigående sagt ikke
begyndt der kunde vi paa 3 vide stort mere om Reiser i
Maanedes naaet op til Nyam Afrika end vi ville hjemme,
Loven, hvilket naturligt vilde, og efter dets Beskrivelser ~~man~~ om
have været langt interessanter, en saadan Tour, som vi saa
og lige saa let kunde lade sig have gjort, at saa eventyrligt
gjøre som den Tour vi have Foretogende, saa vi i Grunden
gjort. Klimaet er smukt, Reise, det ikke havde til Hensigt at
maaden begynde, naar man gaa saa vordigt, men lidt
blot har Tiden for sig, Befolk. efter det lærte vi at det ikke
singen i det og fredelig at alene var grønt; men endgaa
reise iblandt, og de vilde dyr, den simpleste Sag af Verden,
som for os er Løben af inden

Mange nye Arter af Antiloper
saa et naturligt og saa. Den
Bundelighed af forskellige Arter baade
af Gyr og Fugle, som her findes,
skal man søge loenge inden
man finder Mager til; af Anti-
loper har jeg allerede set 14 Arter.
af Hornfugle har jeg set 18 Arter.
Hjortegæsten er varieret i det uendelige,
og kommer man til en lille
Bø eller Thov uder man en ubetyd-
lig Mængde af Læmp og Hornfugle,
naar de uindvirkte Finner og Tænder.

Endvidere have vi fundet Brønding
og jeg kan frivilligt sige om at
Rødder eller Smilet lavet af disse
er meget delikat.

Vort Ophold i Brinken var ganske
romantisk. Vognen stod tæt ved
Floden under et stort brændt Træ;

H.
Det er plet en at Brinken i Afrika
er den eneste Plads i Tæppe af Læmp
Sikkerhed som i Europa.

Endvidere have vi dog været ret
godt Nodbytte af vor Færd. Idet
jeg skrev dig til i sidste have vi
været oppe i; hvad de her kaldes
Brinken. Vi tog til Læmp og
som her kaldes Crocodile floden,
og hvor der er meget Vildt og
dort Vildt. Jeg har jaget
Bøfles og det store Nashorn
de to Gyr som af Afrikas Fagere
anvendes for de farligste Gyr
at jage, da de uindvirkede
angriber inden at være angrebet
først, de står bage Brinken og
styre ind paa Fageren; dem
vi havde at gøre med var

imidlertid gaaende som alt andet det maa være gode Heste; og Jæger
Vilket, de løb og vi red efter dem vilde endmæ være færdig derom den
og skød, og saa faldt de, det var dem ikke faldt ned imellem Bænkene;
nogle af dem, ikke alle, dertil var som jeg saa sine Heste staa meget
de for mange. Dermed har jeg det, og alle var det besatte med
jæget Giraffen; (og kan man se dem) Torne, nogle have 3 a 4 Tommer
Sporgaard om at de have Hove lange Dylepidse Torne, andre
og ikke Hove) og en stor smukke are tal besatte med smaa skarpe
Tægt har jeg ikke længere været Torne og atter andre have begge
med 2 a 3. At skøde dem er ikke at i Høden Klædning og understøtt
Pointet i Tingen; men det er smukke Pelturen bliver hængende i en
ved Tegen er at ridde dem ind, og Bue. Her man først ind
et vilde Hest har jeg aldrig været Hestet Dyret kan man sætte
med 2 a 3, ikke fordi der var saa sætte Borspiben lige til det
kan længe 10 Minutter løbet skode.
et Quarter vil seje den Tegen; Elefanter saa vi 2 af de havde
men i den Tid maa Tegen været der for kort tiden; men de
hale ind at de er for gamle, og mange Jægere som der findes om
Vinteren havde drøbt dem bort.

III

rimt om Aftenen var levst et
Gjæde af torrede Bær, og inden
for det søde vi om Aftenen ved et
stort Bæl, sammen med vore
Oger, Heste, Hunde, vore første Folk
og outrent en Snees Ræffere, som
vare med for at vise os Vildt saant
Vej; til Gjengjæld for hvilket de fik
det Vildt vi ikke selv kunde spise.
Det var smukke Folk, godmodige
og altid i godt Humør; fik de intet
Vildt vare de slumre og ikke
sov meget; skjød man saa noget
til dem, saae de hele Dagen om
Flu og aade til de bleve ganske
tykmaavede; Skjød her samme Tid,
flydelse paa den som Spiritus, paa
andre, de snakkede, sang og den
hele Nat igjennem. De ere indmarkede
Fodgængere, kunne løbe den hele
Dag igjennem bag Hesten, riddes
man rask til, blive de scætteligeri

bag efter; men naar Een dog snart
efter at man ^{har} tagtuet Farten. De
ere alle store Børn, faa de et Speil
; Haanden staa de med synligt
Velbehag malet i deres Ansigter og
betragte dem udsødt iagen igjennem;
En Dag havde vor Tjener fra Cape
town, som mellem Kafferne er næsten
en hvid Mand, faaet alle Kafferne
sammen og raadet den smule Lønn
de havde paa Hagen af dem og
som vare de alle heurigtte, nogle
havde beholdt Timbertarten, andre
havde ladet Rænkertærterne staa
o. s. v. dog kom alle hen til os, og
bende som Børn, viste de os, ~~der~~
hvor smukke de vare bleve. Deres
Dragt er naturligvis noget Luftig, et
Skind om Skuldrene, og intet ridre.
Men de ere alle pyntede med Pøster,
Fjeder o. s. v.; hvilket klæder dem ret
godt. Een af dem, meget ung,

hadde, da ~~kan~~^{delo} ingen ~~stjæg~~^{stjæg} havde, IV
lavet sig et af en Quagamarke;
han tog det kun paa ved høitidelige
Leiligheder, og jeg har en stærk Mis-
tanke, om at han i høi Grad, i det
smindste sætte han et meget ynkeligt
Ansigt op, men var dog sine Lidelser som
en Mand. Jeg tro alle Kafferne som
en Mand, i høi Grad mindst mig
mit store Vildmands stjæg, i det Munde
hævede alle beundrende Blikke til det.
Deres Færdighed i at sætte Kyd til Aar-
er beundringsværdig, de holde ikke op
saa længe der er noget; og alt af Vildt
bruges, Maveskindet, Tarmene ja selv
Tarmenes Indhold; jeg saa dem en Dag
lave nogle smaa flade Kager af det
Indvendige af Rhinoseros tarme, som
de tørrede i Solen, jeg ynkede om deres
Bruken, de bruger dem til ^{at} hore sammen
men med flaat glimmersand, som
de derpaa strø i Laaret paa de unge
Piger. Til sidst bleve de alle ganske
syge af det meget fæle Kyd de aede,

og smaatte, naar vi vare paa Fægt,
hvert Qvæblik gaa for dem selv.
Nu begynder Foraaret her nede, det er
outrent som hjemme, Apricot og
Mandeltræerne blomstre, Filetæerne
skyde friske Skud, og een Dag er det
mildt og guldigt Veir, den næste
blæser det og er koldt.
Vi stopper her i Pyen, fra hvilken
jeg allerede engang her skrevet et
Brev, for at expedere Posten, og gaa
om et Par Dage til Natal hvilken
vil tage os outrent en Maaned.
Herfra gaa vi enten tilios tilbage til
Cape town, eller til landets med en
Hestevojn gjennem Cape colonien,
langt Nysen, hvilket skal være
en smuk Tour, jeg er længe villig
få Tid til det Lidet, det beror paa
naar der afgaar Sikkerhed til Au-
stralien, hvorefter vi gaa herfra
at besøge Madagasker og Jova maa vi
opgive (vi havde oprindelig den Plan) da
vi have bleven her saa længe. men bedre
at jeg herre kunde grundigt end mange flygtig
Min, vilde til alle sine og gode Begjær fra den
fjærrere Morder.

Der langes meget efter at se Brev, men paa post Post, Natal.